

LA ESQUELLA
DE LA
TORRATXA

PERIÒDICH SATÍRICH

HUMORÍSTICH, ILUSTRAT Y LITERARI

DONARÀ AL MENOS UNS ESQUELLOTS CADA SENMANA

10 cèntims cada número per tot Espanya

Números atrassats 20 cèntims

ADMINISTRACIÓ Y REDACCIÓ

LLIBRERIA ESPANYOLA, RAMBLA DEL MITJ, NÚM. 20
BARCELONA

PREU DE SUSCRIPCIÓ

Fora de Barcelona, cada trimestre, Espanya, 3 pessetas
Cuba Puerto Rico, y Extranjer, 5

LA PREGARIA DE LA NOYA

—¡Que això s' arregli depressa,
que 'l treball may tingui fi

y que aviat surti un bon mosso
que vulgui casarse ab mí!

CRONICA

Si tingués alguna franquesa ab en Guerrita li escriuria una carta lo mes eloqüent possible, demanantli que no pateixi ell y que no 'ns fassa partir mes.

Es, en efecte, un estat el d' ell y 'l dels espanyols que no pot prolongarse gayre temps sense perill de la salut de tots, puig no será extrany que 's declari una especie de *dengue nerviós* no classificat encare en cap tractat de Patologia: pero qu' está cridat á produhir numerosas victimas y fins á fer necessari l' aixamplament dels cementiris.

Figúrinse qu' en Guerrita anyora 'l toreig. De nit, de día, á totas horas sent en lo séu interior una veu que li diu:—¿Qué fas Guerrita? ¡Tú, la gloria mes pura del estoch y la muleta, apoltro-narte, en la flor de l' edat, haventhi encare toros per matar, y sent cada día mes gran l' afició del públich per la lidia! ¿A que queda reduhida la miserable Espanya, sense tú?

Cada vegada que aqueixa veu li parla, 'l famós Califa 's grata l' occipuci, y trobantse 'ls pels arranats qu' en días mes gloriosos formaren sa gloriosa *coleta*,—Ay!—exclama—¿Per qué me la vaig tallar?

No fa gayres días se desahogava ab un periodista, fentlo confident de sos neguits. Al trasmetre's la noticia de que tornaría á deixársela creixer, varen vibrar el fils telegráfichs y varen vibrar al ensemps las fibras del cor de tots els espanyols.

¡Quína alegría! ¡Quín entusiasme! En Guerrita torna á torear!

Pero als dos ó tres días:—¡Alto 'l broquil!... No es cert qu' en Guerrita s' haja decidit encare á saltar á l' arena.

¿Volen creure que á tots als que tenim sanch torera, aquesta decepció va produhirnos un efecte mil vegadas mes dolorós y terrible que 'l desastre de Cavite y la catástrofe de Santiago de Cuba? Perque de barcos si se 'n perden se 'n poden tornar á fer; en cambi de Guerrita no n' hi ha mes que un.

Tot justament avuy, que l' afició als toros va cundint en proporció al augment qu' experimentan las ideas religiosas. Per tot arreu s' alsan convents y plassas de toros, y no crech qu' estiga lluny el día en que hasta 'ls lidiadors se constituheixin en corporació religiosa, resumint en ells tot l' esperit del poble espanyol en las darre-rías del sigle XIX.

Si 's fessen convents de toreros ab claustres circulars propis per la lidia, estigan ben segurs que al poch temps de constituhits pendrían la ventatja á totas las corporacions monásticas fins avuy día establertas, inclosa la mateixa Companyia de Jesús. Perque als toreros ja no 'ls hi falta sino 'l prestigi de la santedat, pera coparho tot. El poble avants de la corrida cantarí 'l Sant rosari al só de la xaranga, y en quan sonessin els claríns y aparesqués el primer banyut, tothom s' ajonollaría devotament sobre la grada, permanesquent en aquesta mateixa actitud fins al final de la lidia.

Llavoras si que 's podría dir qu' Espanya es el país del mon mes aficionat á santificar las festas.

Calculin si se 'n farían d' actes piadosos ab sols saber que á Madrit 'l diumenje passat van donarse tres corridas en tres plassas distintas: la de

Tetuán, la de Carabanchel y la de la Vila, omplintse totas tres de gom á gom. Aquí mateix, á l' industriosa Barcelona, aixís com avants se 'n donavan á tot estirar set ó vuit al any, avuy se 'n fa petar una cada festa, y no será difícil que s' efectuhin á parells, tan bon punt termini la magnífica Catedral taurina que s' está construhint al Carrer de Corts prop de la Creu Cuberta.

Ben mirat aixó es lo que 's necessita per anar augmentant la cultura pública, perque res afina tant l' educació de un poble com las corridas de toros.

¿Quí gosará á rebatre aquesta afirmació en vista de lo succehit diumenje á la tarde á la Plassa de Barcelona?

**

Quan va sortir l' últim banyut, qu' era una cabra, 'l poble soberá va perdre 'l mon de vista.

—*Otro toooro! Otro tooooooo!*—bramavan uns quants milers de veus produhint un efectarro musical, que may ni 'l mateix Wagner l' ha imaginat mes poderós.

Y va sortirne un altre; pero com si res. El públich estava irritat, y dels núvols de la seva indignació va comensar á desbotarne un xáfeh de ampollas, taronjas y altres projectils menos ignocents: després de la pluja, la inundació destruhint banquetas y contrabarreras: darrera de l' inundació 'l desbordament, saltant tothom á la plassa, els ulls injectats de sanch y 'ls punys closos. Y ja s' alsan bastons, y ja hi ha qui vol convertir als toreros en carn de mandonguillas... Y 'ls uns se defensen á bofetadas... y 'ls altres s' esquitllan...

—Pero si 'ls toreros no tenen cap culpa!—observa algú.

—Tampoch té cap culpa 'l toro, y l' atormentan, y 'l martirisan, y 'l matan.

Rahó que no deixa de ser lógica, y que á qui va donarla li valdría la nota de sobressalient en els exámens de qualsevol escola de barbarie.

Resultat: que 'ls toreros van fugir y van tancar-se... y va fugir el president y va tancar-se també... y 'l poble agombolat al entorn de la plassa esperant qu' eixissen pera rematar la sort.

Y van eixir, pero 'l president que havia entrat al torin ab catracólica y tarot, ne sortía dissimuladament ab hongo y americana... y 'ls toreros que al anar á la corrida rumbejavan el vestit de llums, guanyavan la línia de Fransa saltant barreras, ab la roba de cada día y guinyant l' ull per veure si 'ls seguían...

Un espectacle hermosíssim, arxi-interessant, super-civilisat com se diu avuy.

¡Y encare hi ha qui indica que si las cosas han de anar seguint aixís, no quedarà mes remey que prohibir las corridas de toros!...

**

May de la vida! Aixó ni en broma.

Lo que s' ha de fer es fomentarlas tot lo possible: crear un nou ministeri de Toros per ser aquest l' únich espectacle digne y verament nacional, que distreu al poble de mil caborias perniciosas, entre ellas las de la política y la de fer oposició als plans de 'n Villaverde.

Jo al puesto de 'n Silvela, prompte ho tindría result.

Tirant endavant el projecte discutit en consell de ministres, de que 'l rey se mostri per primera vegada al públich, l' organisarí de tal manera que 's reproduhís al viu l' espectacle donat diumenje á Barcelona.

La mateixa quadrilla... toros de 'n Ripamilán ben remenuts... y 'l públich reclutat entre 'l que va assistir á la Plassa de la Barceloneta, pagant á tot expedicionari 'l viatge de anada y tornada, á mes de facturar el corresponent repuesto de taronjas y ampollas de gasseosa.

Y anunciaria l' espectacle en cartells ben llam-pants, que diguessin: GRAN CORRIDA DE LA RE-GENERACIÓN.

P. DEL O.

ANYORANSA

Gay rossinyol que cantas
dintre l' arbreda
refla tas passadas
prop la finestra
de la que 'l cor adora,
gentil poncella.
Las queixas que tú exhalas
son com sas queixas:
á son ayman anyora
y tú á t' aucella.
¡Las penas amorosas
totas se semblan!
Vés, trobador dels boscos,
prop sa finestra;
los seus pesars mitiga
cantant tendresas

y abéurat en sas llágrimas,
líquidas perlas.
Si l' abril ab sas brisas
süaus y frescas,
de festa apar vestirne
Natura bella,
gay rrossinyol, no cantis
ja més tristesas
y llensa ab goig á l' ayre
notas alegres
¡que pèls cors també arriba
la primavera!

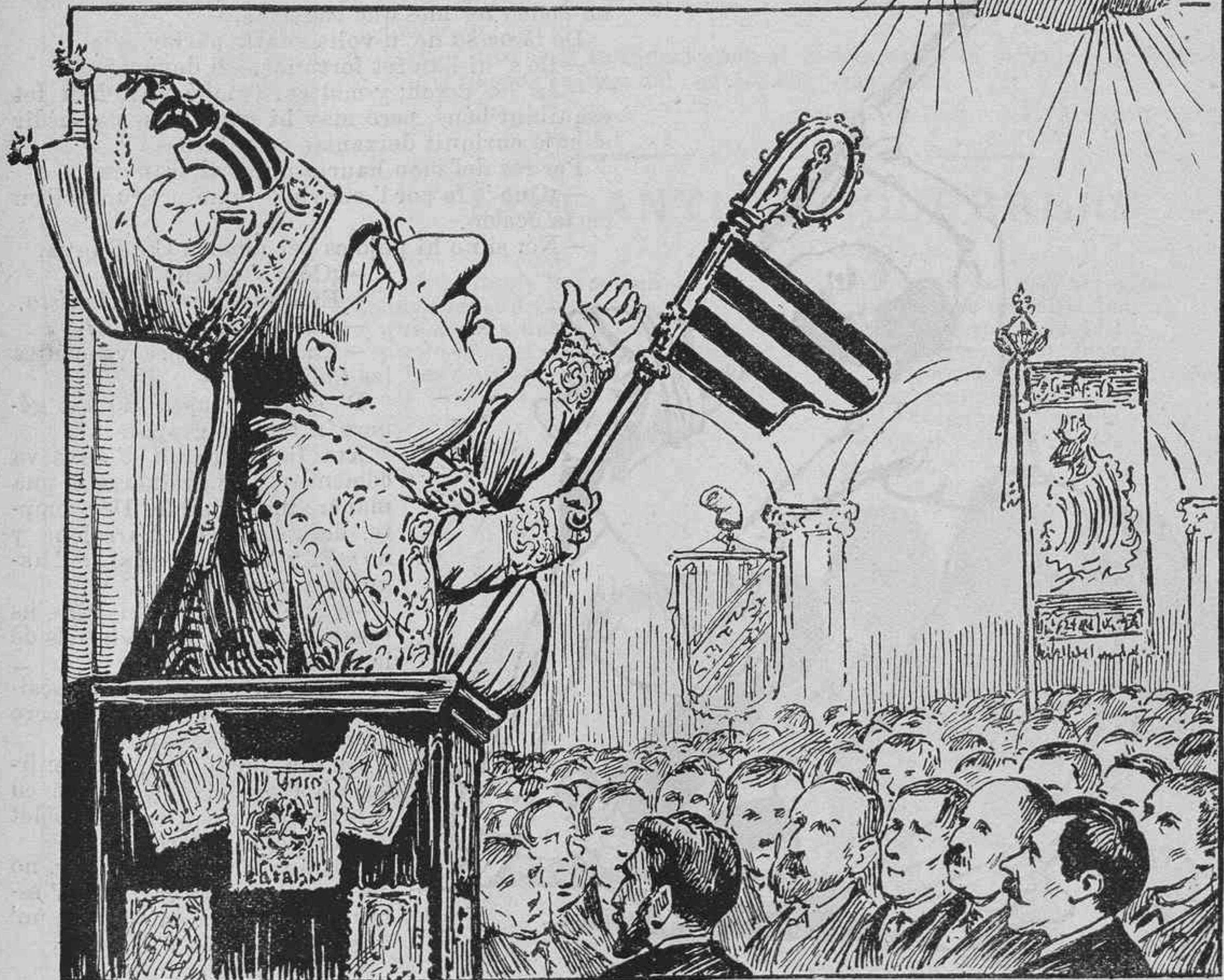
PAPET DE L' ORGA.

UN HOME PRÁCTICH

Nosaltres li havíam tret *En Set-ciencias*, per-
que sense ha-
ver estudiant
res sabia de
tot; pero 'l seu
apellido era
Pí. Y dich era,
per la senzilla
rahó de que l'
altre día, sen-
se una mica de
malaltia pre-

LA FESTA DE SANT JORDI Á RIPOLL

—¡Sant Jordi, deixeu-lo estar
el dragó! ¡Giréu la vista

cap aquí, y feu triunfar
la causa catalanista!

via ni despedirse de ningú, va morir-se ab la major frescura.

Home pràctich y calculador com ell no se n' ha conegut cap mes. Tot ho preveya, en tot atinava, no hi havia detall ni aspecte utilitari de las cosas que escapés á la seva penetració.

—¿Veyéu?—ens deya devegadas parlant del seu apellido:—Pí, la paraula mes curta y barata que pot trobar-se. De fixo que no hi haurá ningú que me l' equivoqui ni me l' escrigui malament. Pí, lo mateix se pronuncia en catalá, qu' en castellá, qu' en francés, qu' en italiá. Si m' haig de fer grabar una placa per la porta del pis, ab dugas lletres ne surto; si l' haig d' apuntar per algú, ab un bocí de paper de res n' hi ha de sobra... ¿Podria ferho aixís si en lloch de Pí m' digués Matafaluga, Grabulosa ó Casamitjana?

—Bé—li replicavam:—aixó no es cap mérit; l' apellido ja te l' has trobat fet.

—Es que si en compte de dirme Pí m' hagués dit un apellido llarch, me l' hauria canviat guapo guapo.—

Per càlcul, s' havia mantingut solter tota sa vida. Deya que 'l matrimoni es una ratera que las donas s' han inventat á fí y efecte de donar mes valor al género. El género volia dir ellas.

LA CARICATURA FRANCESA Y L' INGLÉS

—Entre las tundas que li clavan els boers y las que li dona el llapis, pobre Inglaterra! no li quedarà un os sencer.

—Es graciós!—deya 'en *Set-ciencias* rihent:—posan una mica de formatje á dintre, y si algú 'n vol, que 's fiqui á la ratera. ¡Com si no fos mil vegadas mes senzill anar á cal adroguer y comprar tot el que 's necessita!—

Sempre havia viscut á dispesa, pero cada any, ab regularitat matemática, mudava.

—¿Per qué ho fas aixó?—vam dirli un cop:—¿No 't seria mes convenient buscarten una de bona y quedarthi per sempre?

—¡Ay, qué 'n sou d' ignocents! ¡Una dispesa bona! Es com un govern perfecte: no existeix. De bonas, al principi totes ho son, sobre tot si paguen bé. Per regla general, al entrar á la casa, us miman, us tractan com un rey, us satisfan tots els gustos; pero un cop us tenen ben apamat, comensan á considerarvos *com de la familia*, y bona nit atencions y bona nit delicadesas. Es que ha arribat l' hora.

—¿L' hora de qué?

—De tocá 'l dos y buscar un' altra casa. Y com aquesta evolució del tracte sol verificarse en un any, may passo mes de dotze mesos en una mateixa dispesa.—

Havia emprés varios negocis y tots li havian sortit bé. Y si algú li preguntava:—¿Cóm ho fas per tenir tanta xiripa?

—Guiantme pel meu instint—responia,—y fugint lo mateix dels consells dels sabis que dels tontos. Un espavilat no us aconsellará may res que no s' ajusti á la conveniencia... d' ell. Un infelís no 'us pot aconsellar sino desatinos. Alló de que «boigs fan bitllas» no es veritat: els boigs no poden fer mes que bogerías.—

De la *bolsa* no 'n volia sentir parlar.

—Bé s' hi han fet fortunes,—li deyam.

—Ja ho crech; y moltas. També se n' han fet esquilant béns, pero may hi sentit que cap bédit s' haja enriquit deixantse esquilar.—

Per res del mon hauria pujat al tranvia.

—¿Que 't fa por l' anarhi?—vam preguntarli en certa ocasió.

—No: si no hi pujo es per amor á Catalunya.

—¿Cóm s' entén?

—El tranvia es *castellanista*.

—¿En qué ho coneixes?

—En que sempre va contra las *Catalanas*.—

D' ocurrencias d' aquest género 'n tenia á grapats.

Ara fa un parell d' anys va comensar á engreixarse d' una manera molt visible. De prompte, desapareix de Barcelona y no se 'l veu mes, com si se l' hagués tragat la terra.

—¿Qué se sab de 'n Pí?—'ns preguntavam molt sovint els de la colla.

Ningú 'n sabia res. Suposicions, tantas com vulguin; pero noticia positiva, cap.

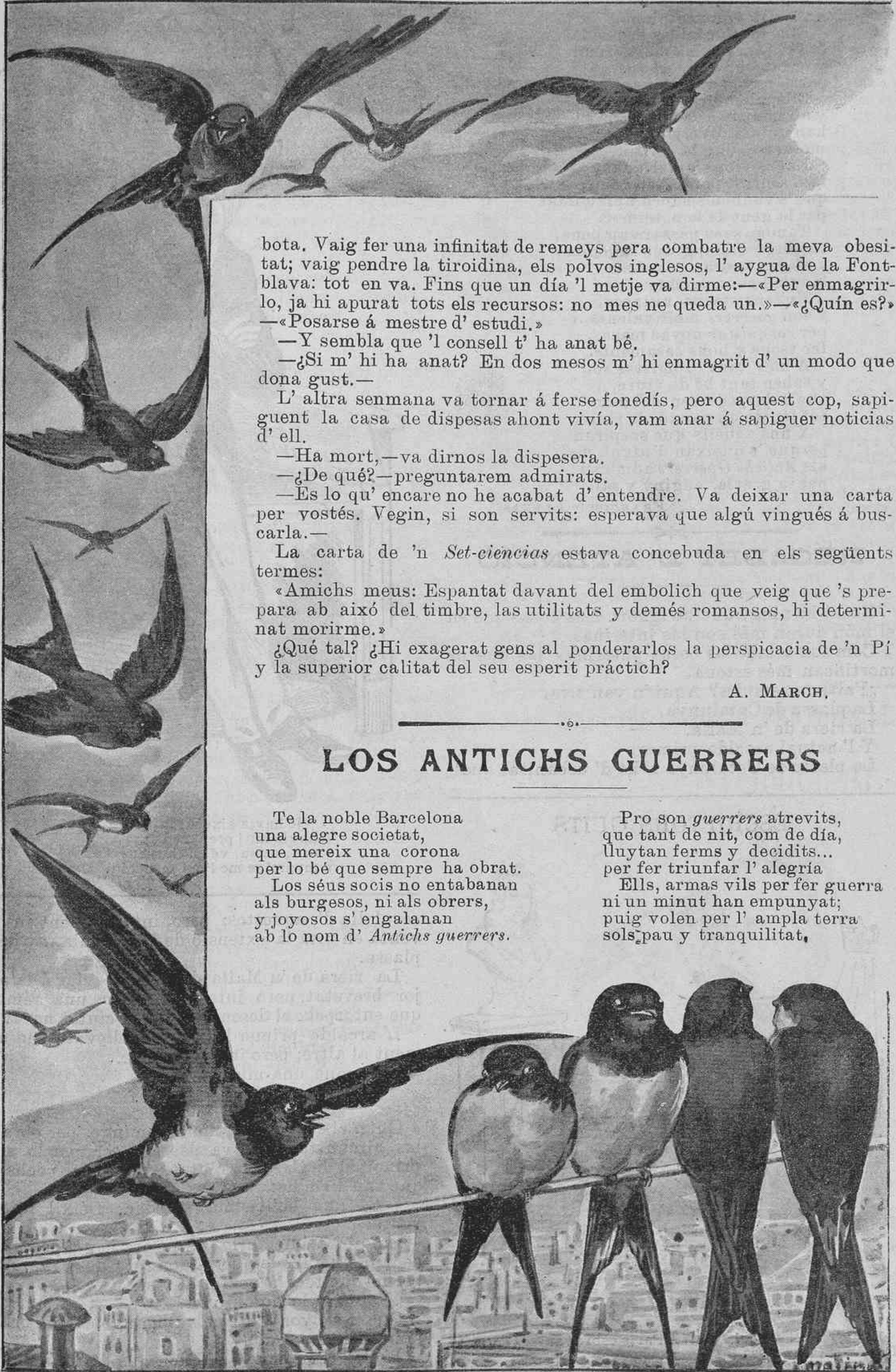
Un día, no sé quí, va venirnos ab l' embaixada de que en *Set-ciencias* vivia en un poblet d' un recó de montanya.

Dos ó tres vam anarhi, y, no 'ns havian enganyat; allí s' estava en Pí mes trempat que un' orga.

—¿Qué hi fas aquí?

—Es tota una historia. Ja sabeu de la manera que m' anava engreixant y posant com una

LO QUE DIUHEN LAS AURENETAS

bota. Vaig fer una infinitat de remeys pera combatre la meva obesitat; vaig pendre la tiroidina, els polvos inglesos, l' aygua de la Fontblava: tot en va. Fins que un día 'l metje va dirme:—«Per enmagrir-lo, ja hi apurat tots els recursos: no mes ne queda un.»—«¿Quín es?»—«Posarse á mestre d' estudi.»

—Y sembla que 'l consell t' ha anat bé.

—¿Si m' hi ha anat? En dos mesos m' hi enmagrit d' un modo que dona gust.—

L' altra senmana va tornar á ferse fonedís, pero aquest cop, sapiguent la casa de dispesas ahont vivía, vam anar á sapiguer noticias d' ell.

—Ha mort,—va dirnos la dispesera.

—¿De qué?—preguntarem admirats.

—Es lo qu' encare no he acabat d' entendre. Va deixar una carta per vostés. Vegin, si son servits: esperava que algú vingués á buscarla.—

La carta de 'n *Set-ciencias* estava concebuda en els següents termes:

«Amichs meus: Espantat davant del embolich que veig que 's prepara ab aixó del timbre, las utilitats y demés romansos, hi determinat morirme.»

¿Qué tal? ¿Hi exagerat gens al ponderarlos la perspicacia de 'n Pí y la superior calitat del seu esperit práctic?

A. MARCH.

LOS ANTICHS GUERRERS

Te la noble Barcelona
una alegre societat,
que mereix una corona
per lo bé que sempre ha obrat.

Los séus socis no entabanan
als burgesos, ni als obrers,
y joyosos s' engalanan
ab lo nom d' *Antichs guerrers*.

Pro son *guerrers* atrevits,
que tant de nit, com de dia,
lluytan fermes y decidits...
per fer triunfar l' alegria

Els, armas vils per fer guerra
ni un minut han empunyat;
puig volen per l' ampla terra
sols pau y tranquilat,

—Per lo que 's veu, Barcelona cada dia es més gran.
—Y cada dia més mal administrada.

Ells, sense cap subvenció,
fan son fet de bona gana
y usan en tota ocasió
nostra llengua catalana.

Ells, fent notables bromadas,
fan riure al hom' més formal
y organisan *mascaradas*
per dar vida al Carnaval

Ells, ab honrada intenció,
y ab molt bona voluntat,
han unit la diversió,
molts cops, ab la caritat.

Exposicions aixeridas
fan, sentint per l' Art amor,
que 's veuhen sempre aplaudidas
per la gent de bon humor.

També, sens passar cap pena,
celebran balls, grans funcions,
y ab gust posan en escena
la més bonas produccions.

No tenen taras, ni tacas,
y son *guerrers* molt valents...
per *conquistar* noyas macas,
fer techs y bons casaments.

A més tant bromistas son
y saben tant bé de viure,
que 's despedeixen del mon
tot fentse un panxó de riure.

Y fins aquells que sospiran
perque 's queixan d' algun mal,
als *Antichs Guerrers* admiran
per sa gracia, enginy y sal.

FRANCISCO LLENAS.

RECADET D' ATENCIÓ

No hi ha ningú que ho ignori. Las cosas que en
el món duran més son las interinas.

Com son també las cosas interinas las que 'ns
mortifican més estona.

¿Faltan exemples? Aquí 'n van tres.

La plassa de Catalunya.

La riera de 'n Malla.

Y l' actual arcalde primer.

La plassa de Catalunya s' ha d' urbanisar qual-

ESCRITORS GUITS

El corresponsal del *Brusi* á París esbravantse contra la República francesa.

LAMENTACIÓ DE 'N SELLARÉS

— Jo havia aixecat la llebra,
l' havia mitj preparada
y ara, teniu, vé en Gasset
y ¡nyám! se me l' ha menjada.

sevol día d' aquestos; pero interinament ens re-
venta en tota la extensió de la paraula... y de la
plassa.

La riera de 'n Malla s' ha de desviar á la ma-
jor brevetat; pero interinament es una rémora
que entorpeix el desenrotllo de la ciutat nova.

L' arcalde primer ha de ser rellevat d' un mo-
ment al altre; pero interinament...

Parlemne una mica.

Quan el senyor Martínez Domingo, per obra de
las circunstancias, va passar á ocupar lo silló
principal de Casa la ciutat, no van ser poch els
que van dir-m'ho:

— Es una bellíssima persona. Déxil fer, ja
veurá. —

En quant á deixar-lo fer, no era jo qui podia im-
pedirli que fés lo que li dongués la gana. Ara,
per lo que toca á veure, hi vist...

Y ¿qué es lo que hi vist?

Que 'l senyor Martínez Domingo es una bellís-
sima persona; pero:

1.ª La mendicitat d' ofici, que l' arcalde ante-

rior havia conseguit fer desapareixer, ha rebrotat ab més ufana que may.

2.ⁿ Els tranvías, per naturalesa desenfrenats y atropelladors dels drets del públich, se n' han emprés de tal modo que no hi ha article de las Ordenansas municipals que cent vegadas al día no quedi aplastat sota las sevas rodas.

3.^r La llimpiesa pública ha arribat á un grau tan alt d' abandono, que—absolutament històrich—la gent espera que ploqui perque l' aygua s' endugui la porqueria.

Y 'm quedo aquí en la llista dels *peros* perque no vull profundisar en certas cosas, parantme á parlar verbi-gracia, dels mataderos, dels consums, de las ayguas de Moncada y de l' inspecció de las vaquerias...

Y no vull parlar de tot aixó, perque 'l senyor Martínez Dsmingo es una bellíssima persona.

Y ademés perque es arcalde interí.

Aquesta es l' arma ab que 'ls amichs el defensen: es interí.

—¿Qué volen que fassi—diuhen—un home que á l' arcaldia no es més que un passavolant?

Si no fos interí...

¿Si no fos interí, qué? ¿Brotaria expontáneament en ell la clarividencia que avuy no li apunta per en lloch?

¿Se tornaria de repent actiu, organisador, vigilant y una pila de cosas més que ara brillan en ell per la seva ausencia?

Comprench que una autoritat interina no aixequi palaus ni aplani montanyas; pero pot molt bé tapar goteras y arreglar sots.

Barcelona, tal com marxa avuy, no sembla tenir l' arcalde interí: sembla no tenirne de cap classe.

¿No es aixó una viva llástima, tractantse d' una bellíssima persona que... déixil fer, ja veurá?

Sense embuts, senyor Martínez Domingo: d' una interinitat de cinch minuts no se 'n pot esperar res; pero, vamos, home, d' una interinitat de senmanas y mesos hi ha dret á exigirne una mica més de lo que vosté está fent.

MATÍAS BONAFÉ.

¿Vols que t' envíhi—nineta hermosa, versos alegres—versos d' amor, versos que parlin—al fons del ánima versos que fassin—palpitá 'l cor?

¿Vols que t' escrigui—tristas historias d' amors que foren—desgraciats?

¿Vols que t' espliqui—tendras rondallas de may somniadas—felicitats?

¿Vols que distregui—las feras penas que 'l cor t' omplenan—de greu tristó?

¿Vols que despenji—la meva lira y d' ella 'n surti—dolsa cansó?

Donchs mira, noya,—no estich de *filis* per fer el *nyébit*;—ves á *nanná*.

Déixat de historias—y cansonetas perque aixó, hermosa,—no 't dará pa.

AGUSTÍ FALS.

TEATROS

PRINCIPAL

El primer estreno de la temporada ha sigut el del drama de D. José Pinillos «*El vencedor de sí mismo*»,

rebut á Madrid ab extraordinari aplauso, y acullit á Barcelona ab tal indiferencia, que se 'n ha donat una sola representació.

Se tracta de un matrimoni desigual: el marit vell, la muller jova, y per tant enamorada bojament de un minyó de la mateixa edat, que per mes pega del marit viu á casa seva. Quan el pobre Corneli, que ja té sospitas, adquireix la certesa de lo qu' está passant, se culpa á sí mateix per haver fet el bunyol de casarse ab una dona que podria serli filla... y 's clava un tiro.

De manera que més que 'l vencedor resulta 'l venut de sí mateix.

De aquest assumpto, ab tot y no tenir gran novetat, se 'n podria fer un drama, si 'ls personatjes fossen personas de debó, en lloch de autómatas ab una especie de fonógrafo á la boca pera repetir las frases, las imatjes, y fins els ripis (ripis en prosa) que al autor se li acuden en gran número.

El drama, per consegüent no convens... mes aviat cansa. Y obra que no ofereix ni una sola vibració de vida, es obra morta.

LICEO

Després de la malaventurada *Ifigenia* de 'n Glück, *La Fedora* de 'n Giordano.

L' obra de 'n Sardou que mes que pel seu sentiment íntim se distingeix per sa trama habilidosa sembla á primera vista prestarse ben poch pera ser traduhida al art de la música; pero 'l mestre Giordano es un mestre que no mira prim en materia de compondre. Te alló que 'ls castelláns ne diuhen *desparpajo*, y sense saber de nadar se tira de cap á l' aygua, refiat de que movent camas y brassos de qualsevol manera se sostindrà á flot, y en cas de faltarli 'ls medis propis s' agarrará á qualsevol de las barcas triunfants y ben calafatejadas de qu' está plé 'l mar del art. La barca Mascagni, fins la barca Wagner li serveixen pel cas. Ell no s' apura per res, y com que crida molt, fins sembla alguna vegada que diga cosas bonas... per mes qu' en altrás ocasións sembli també qu' en lloch de una ópera escriba una parodia d' ópera.

LAS MANIOBRAS DE 'N PANTORRILLAS

JUNTA MUNICIPAL DEL CENS

—Que vajin badant! Ja n' hi tením sis cents més de refors.

EL PARÍS D' AVUY (Dibuix de O. JUNYENT.)

TABERNA OLIMPIA (American Bar.) Situada en els baixos del Teatre Olimpia, y lloch de reunió del mon alegre parisiénch, que sol acudirhi desde las 4 de la tarde fins á punta de día.

Diffícilment resistiria *Fedora* un anàlisi fet una mica à consciència, y no obstant, en alguns teatros de Italia se la menjan molt de gust, y aquí mateix, al Liceo, aquells elements que van xiular à Glück, perquè 'ls feya dormir, fins crech que s' hi entusiasman, lo qual no deixa de ser molt lògich, per mes que resulti bastant trist.

Sort ha tingut el tal Giordano de l' execució, y en primer terme de la parella Sthele y Garbin, que s' han prés pel séu compte 'ls tipos de protagonista, posanhi tots els sentits y totes las facultats que no son pocas: la veu y l' ànima. En tota l' ópera 's portan admirablement; pero ahont ratllan à una altura inconmensurable es en el dúo del acte segón. De manera que 'l papa-natas de 'n Giordano ha trobat al Liceo lo que no va tenir el sublim Glück: dos artistes de verdadera talla, dos intérpretes escelentísimos, dos fascinadors.

Els poden dir que saben daurar una mala píldora y que la dauran ab or de lley.

Per mes que fassa l' autor de *Fedora* no 'ls ho agrahirá may prou.

ROMEA

Res de nou, durant la senmana que acaba de transcorre; la *Filla del mar* continua enfitorant à n' en Pere Màrtir.

Y à propòsit: se m' ha fet observar, y crech que ab rahó, que la fitora, per tenir las tres dents ab rebaba, deuria quedar clavada en el cos de la víctima de l' Agata, à pesar de lo qual no hi queda.

Després de tot, ens en alegrém pel Sr. Borrás... perquè ¿qué seria d' ell si arribessin à enfitorarlo com à una tunyina?

**

Per aquesta nit está anunciat l' estreno de una producció en un acte, titulada *La font dels enamorats*, original dels Srs. Millà y Sunyer.

Obra en porta: *L' argent-viu* del Sr. Campdeperidista... dich, del Sr. Campdarrós.

TÍVOLI

Entre las obras més celebradas del repertori, s' ha tornat à posar *La Dolores*, sent inútil consignar que ha obtingut l' éxit de costúm.

NOVEDATS

¡*Shakespeare!* es una opereta per l' istil de *Donna Juanita*, ab molta gatzara y molt ringo-rango y uns *trajes* que donan una idea cabal del concepte que d' Espanya tenen format els autors de operetas. Espanya, per ells, es un país de vano. Pero 'l gran qué es que fassi vent... que sigui fresch... y 'n fi, y n' es...

L' acte primer passa à Andalusia, poch després d'

L' IDEAL DEL ARTISTA

—¡Ja tenim ministeri de Bellas Arts!... A! demanar un empleo, ¡y que pinti 'l moro Mussa!

un naufragi, y 'ls dos restants à Gibraltar, ahont se troba prés en Miguel, un andalús ab espartenyas de cinch vetas, que te xiflada à la dona del gobernador. Quan la seva novia y uns conspiradors francesos van à la plassa à salvarlo, usurpant l' estat civil de uns parents que 'l governador espera y als quals no coneix, se originan un sens fá d' escenas cómicas que fan partir de riure.

Sobre tot quan els parents veraders se presentan y 's troban las dos comitivas l' una enfront de l' altra.

Llavors hi ha que resoldre quins son els parents de veras y quins els falsificats. Afortunadament *Shakespeare* s' encarrega de decidirho. ¿Y saben qui es aquest *Shakespeare*? Un gos d' aygua, que aixís que veu als seus antichs amos se n' hi va tot remenant la qua.

L' obra, donchs, acaba bé: 'ls actors s' hi lluheixen tot lo que poden fent gala de la seva gracia picaresea, y 'l públich hi riu de gust, y son molts els que al sortir del teatro, diuhen:

—Quan tornin à posarla, hi tornaré.

**

Y ara, per acabar, es de justicia consignar que la companyia Soárez-Aconci, tant pel seu personal, com pel luxós vestuari y vistosas decoracions qu' exhibeix, es una de las millors que de uns quants anys ensà y procedents de Italia, han vingut à Barcelona.

CATALUNYA

No 'ns equivocavam pas al augurar que *La cara de Dios* alcansaria un gran número de representacions,

Desde que s' ha posat en escena, las funcions se contan per plens.

Lo gran qué es que 'ls actors no la descuidin, y que continuhin representantla ab el mateix carinyo que la primera nit.

LÍRICH

Concert Malats

Signé realment un gran succés artístich, ab tot y que l' eminent pianista en lo concert de Beethoven, en la fantasia *Africa* de Saint-Saëns y en la rapsodia húngara de Liszt tingué de lluytar ab las deficiencias de una orquesta magra y heterogénea.

Pero 'ls valents trunfan sempre, y en Malats ho es de valent.

Forsa, brillantés, ajust admirable, expressió sempre adequada son las qualitats que 'l distingeixen, y armat ab ellas se feu admirar constantment en totes y cada una de las pessas del programa.

Si en els tres números de Chopin, entre ells la popular polonesa, y en els quatre de Schumann feu maravellas, lo propi qu' en la *mandolinata* ab variacions de 'n Saint-Saëns y en *Le bal* de Chaminade, en las obras grossas, se posà à l' altura dels prínceps del piano.

Molt acertat estigué en Saint-Saëns al confiar al distingit concertista catalá l' estreno de la seva fantasia *Africa*, obra pintoresca, exhuberant de color, plena de motius notablement desenvolats y enriquida ab combinacions armónicas tan atrevidas com originals: en Malats la feu lluhir vencent ab son brío habitual las dificultats de que tota ella está erissada, y 'l públich li tributá una ovació.

UNA PRODUCCIÓ NOVA

En el *Foment de la Barriada dels Caputxins* (Gracia) s' estrená dissapte la joguina en un acte *A ca 'l sabater*, original del conegut versaire Joseph Asmarats (J. Staramsa). L' obreta está escrita ab bona sombra, y à jutjar per l' éxit de riallas que obtingué y lo fácil de la seva representació, es de creure que visitarà l' escenari de las infinitas societats particulars existents à Barcelona y 'ls seus entorns.

N. N. N.

—:o:—

LA CORBATA DE MODA

LAS MÁQUINAS D' AFEYTAR
Ó 'L DESENGANY DE 'N PERET

(HISTÓRICH)

Al diari va trobar!
un anunci en Peret Graba
en el qual molt s' elogiava
las máquinas d' afeytar.
Atret pel reclám aqueix
mil ilusions va forjarse
per 'lló de que sens tallars'
pot afeytarse un mateix.

Y va engrescarse molt mes
quan en l' anunci llegia
que l' import se tornaria
á qui no li satisfés.

Provehit de una pesseta
y un duro en Peret, content
se 'n vá á cert establiment
á comprá una maquineta.

Un cop l' aparato té
á sa casa s' encamina
pensant que cap mes propina
tindrà de doná al barbé.

Al endemá fá la proba
tal com esplica 'l prospecte,
y de ferirse, en efecte
ni 'l mes xich perill hi troba.

Pro sorprés queda 'l xicot
al acabar d' afeytarse (?)
quan comensa d' adonarse
que 'l pèl encare 'l te tot.

Tres días aquest treball
repeteix y, cosa rara,
com mes anava, la cara
mes se semblava á un respall.

Cansat y aburrit, després
de veure ventatja tal
va á demanar molt formal
que li tornin els dinés.

Puig, á pesar del molt útil
que sembla l' invent aquet,
á n' el pobre de 'n Peret
li resulta un trasto inútil.

Els altres fentse 'ls distrets
ni li escoltan la protesta;
l' únich que se li contesta
es que no n' hi ha de fets.

Y 'l pobret ab desespero
se 'l entorna tot pensant
res, que aquest invent tan gran
seria un *papa dinero*.

Y quan de las maquinetas
sent á parlá, ell que está al
[tanto,
diu:—Oh; es un gran adelanto
per afeytá... sis pessetas.

J. STARAMSA.

ESQUELLOTS

Diumenje va reunirse la
Junta del Cens pera procedir
á la rectificació de las
llistas electorals. A l' hora
de comensar la sessió havent
de ser uns setanta, eran qua-
tre y 'l president. Pero á l'
hora del ápat, casi hi eran
tots.

¿Y qué varen fer respecte
á rectificacions?

Aixó no se sab ben bé pel
clar, perque l' operació 's
realisa en sessió secreta. Ai-
xís ho determina la ley, mo-
dificant radicalment un an-
tich refrán.

En materias electorals, «la
roba neta s' embruta á casa.»

La *huelga* de tranvías co-
mensada á últims de la sen-
mana passada va terminar
felisment als dos días de pa-
ralisació, previ un bon acort
entre 'ls empleats y las em-
presas.

Totas las líneas van sus-
pendre 'l moviment, excepció
feta de *La Catalana*, qu' en
materia de jornals y d' horas
de treball tenia als seus con-
ductors y cotxeros en millors
condicions que totas las al-
tras. Lo qual li fa molt hon-
or, puig si ells li deuen
aquesta millora, 'l públich
li es acreedor á la baratura
en los preus de passatge, ab
tot y ser una empresa que
ha de competir ab las que
per tracció emplean l' elec-
tricitat, sistema mes econó-
mich que li permetria trac-
tar millor al públich y als
seus empleats.

Al mon res queda endetrás:
lo que s' ahorra en la falda
ha d' invertir-se en el llas.

Vels'hi aquí com no son sols els boers els que donan lliçons als inglesos: també 'ls ne saben donar els cataláns.

Aixís parla...

—Zarathustra?...

—No, senyors: aixís parla la Comissió organitzadora de la Pelegrinació á Montserrat. Y agárrinse fort, que no caygan:

«¡Catòlics del bisbat! Gracias á Deu es ja prop l' hora de anar á Montserrat; sí, diocessans y cataláns tots, lo propvinent diumenje es lo día que nosaltres, *los qu' encare 'ns hem lliurat del lleprós contagi de las ideas malvadas del segle que agonitza*, dócils á la veu del gran Papa Lleó XIII aném á rendir lo tribut de adoració á la Reyna de las Montanyas, la dolsa Moreneta.»

Y aquests enemichs de las ideas del sigle que agonitza, no van á Montserrat á peu, sino en carril, y fins per pujar ab mes comoditat montanya amunt pendrán el *cremallera*.

Mes avall diuen:

«¡Avant, donchs, y á Montserrat! Pujém á la Montanya, alt lo front y 'l cor valent (¡valenta valentia!) preguém sens defalliment, y aixís la Verge, atenta á nostres prechs, trencará las cadenas del ignocent captiu lo vell Romá Pontífice y escursará 'ls días (lo següent está escrit en vers.) de amarga desventura que pesan com un cástich á nostra aymada terra la hermosa Catalunya.»

Mes valdria que fossen sincers y parlant ab la veu de la veritat diguessen:

«Aném á Montserrat contents y satisfets á fernos un bon tip de arrós ab pollastrets.»

¿Se figuran que la dolsa Moreneta no 'ls coneix? ¿Se creuen que no ho sab que son una colla de *romancers*?

L' ENREDADERA

—Puja, puja, enredadera, que no 't faltan esglahons. ¡Ans no anirás tan enlayre com las mevas ilusions!

L' esclat de vida intelectual del *Ateneo barcelonés* va veure's l' altre nit, en la conferencia *intima* que sobre sociología va donar un dels fills de 'n Durán y Bas més engrescat ab aixó del catalanisme.

Tan *intima* va ser la tal conferencia que 'ls socios que feren el sacrifici de anarlo á sentir, no arribavan á la dotzena.

¡Y per aixó va ferse en aquella casa 'l gran rebombori catalanista!

Ara que 'n son amos, quan un d' ells parla, 'ls altres, per donarli una proba de companyerisme... *ni menos se'l escuchan*.

Llegeixo:

«Ha sido nombrado vocal de la Junta local de prisiones, como delegado de la Junta provincial de Beneficencia, D. Emilio Vidal y Ribas.»

Quan vaig veure que 'l general Despujol 'l portava á la presó per alló de la resistencia al pago de la contribució, ja vaig dirho desseguida:— El Sr. Vidal y Ribas s' hi deixarà la cullera.

Y tinguin: ja hi torna á ser.

Y ara deixant bromas apart, felicitém als presos, si 'l Sr. Vidal y Ribas com individuo de la Junta, mostra per ells la mateixa con-

PARÍS Y L' EXPOSICIÓ UNIVERSAL

1900

EL CARRER DE LAS NACIONS

Comensant per l'esquerra, poden veurers en aquesta fotografia els palaus y pabellons de Noruega, Alemanya, Espanya, Grecia, Servia, Mónaco y Suecia.

sideració] que 'ls va tenir quan se trobava detingut.

— Dona compte un periódich de haver comprat una capsa de mistos de las que han de contenir 60 cerillas, no haventn'hi trobat més que 45.

Y encare la major part de aqueixas no tenian cap.

Jo ja ho veig: ab els atachs que 's dirigeixen á la Cerillera n'hi ha per perdre 'l cap... y 'l perden realment, no sols l' empresa, sino 'ls mistos qu' elabora.

Y ben mirat, aquests mistos gastan molt bon génit. La proba es que per més que se 'ls tracti de lladres, no s' encenen.

Notas sevillanas.

En un convent, el de Santa Ana, una monja pega un gran xiscle, y quan hi acuden, diu que ha vist á un home saltar desde la algorfa de una casa vehina al terrat del convent.

Se fan pesquisas detingudas y res... no 's troba del tal home ni sombra.

Casi al mateix temps succehia una cosa semblant al convent de Santa Clara. També una monja, la campanera, en el moment de anar á repicar las campanas, vá veure á un home assegut sobre 'l terrat. Y per més que va seguirse tot ab detenció, de l' home no n' havia quedat res... ni l' olor.

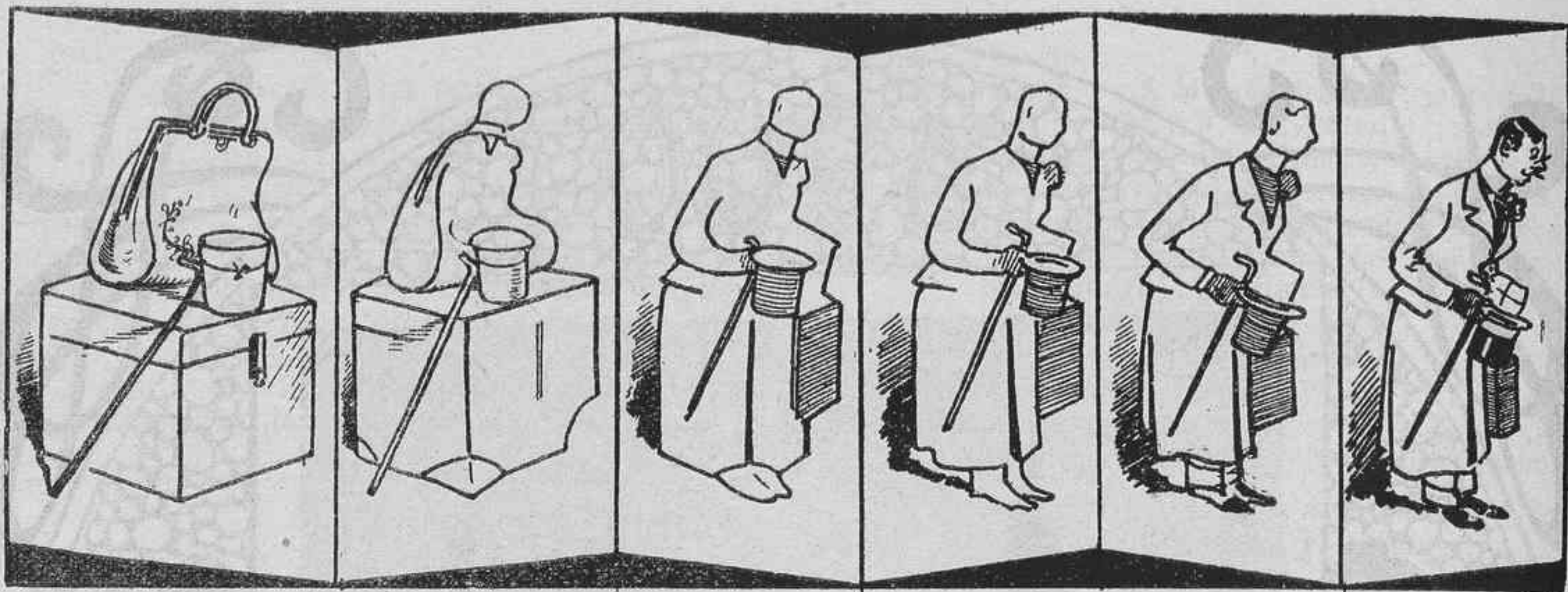
Per mica que 's mediti 's trobará que aqueixas aparicions no solen veures sino en els convents de monjas, á principis de primavera, es á dir tan bon punt han terminat els llarchs dejunis de la quaresma.

Si en Gual realisa la idea que li atribuixen de portar el *Teatre íntim* á Madrit, no hi ha dubte que á falta de aplausos, se guanyará 'l títol de moralisador de las costums de la Vila del Os.

¿No saben per qué?

Senzillament perque 'ls que vajan á veure 'l *Silenci* y *Els espectres* d' Ibsen, tal com els aficionats del *Teatre íntim* els representan, agafarán tal passió de son, que á lo menos aquell día, vulgas no vulgas se 'n anirán al llit dejorn.

METAMÓRFOSIS

El sach, la sombrerera,—la maleta, 'l bastó;—tot aixó 's mescla ab garbo—y resulta un senyó.

Las obras de 'n Gual, tenen aixó: á Barcelona fan ploure, y á Madrid farán retirar d' hora.

Del natural.

Arriba un cotxe de *La Catalana* al Plá de la Boquería, y un passatjer se disposa á baixar en sentit invers al de la marxa, es á dir de aquella manera que costa sempre una cayguda.

El conductor advertintlo:—¿Que no veu que caurá? Salti de cara!

El passatjer:—Ja hi salto: vaig al carrer del Hospital.

Inútil dir que avants d' embocar-lo, va fer la gran tamborella del sigle.

SOLUCIONS

A LO INSERTAT EN L' ÚLTIM NUMERO

- 1.ª XARADA.—*Men-ja-do-ra.*
- 2.ª ID.—*Es-ta-tu-a-ri.*
- 3.ª TRENCA-CLOSCAS.—*La vida al Encant.*
- 4.ª BALDUFA NUMÉRICA.—*Mónica.*
- 5.ª CONVERSA.—*Fidel.*
- 6.ª GEROGLÍFICH.—*Per fora y per dintre; per dalt y per baix.*

TRENCA-CAPS

XARADAS

I

AL SR. DIRECTOR DE «LA ESQUELLA DE LA TORRATXA»

Ja entench que de fer versos jo no 'n se puig quan surt de ma ploma no val re', mes si vosté 's trobés al puesto meu, si á una noya tingués paraula dada de dedicarli un vers ó una xarada ¿no ho provaria? ¡digui! Ja 'm sab greu de molestarlo així per cosas vanas y de passar senmanas y senmanas rumiant per sortir del compromís, pero ¿qué hi farà? un es jove, y si una nena tot donantli un suau cop á l'esquena y dibuixant sa boca un dols somris vé y li diu:—«Si complàurem vol, espero que 'm farà una xarada ab molt salero publicantla en LA ESQUELLA.»—¿No es vritat que si á vosté una nena així venfa, acte seguit ab garbo li faria

no una xarada ¡tot! y de bon grat?

Donchs figuris queaixó es lo que á mi 'm passa; ¡per Deu li prech! no 'm dongui pas carbassa quan la xarada aquesta li enviaré, no 'm digui «que no vá, qu' es molt mal feta.» ¡Ja la *Dos-quart* es tot y aixerideta si la xarada en cambi no val ré!

Si sab com crech lo qu' es *segon-tercera* per una nena guapa y sandunguera, á bon segur que xasco no 'm dará y així podré, ab una xarada carta á eixa huri, que res té d' *hu-invers-tres-quarta* lo meu amor poguerli declarar.

Donantli gracias mil anticipadas y prometent enviarli de xaradas un magatzem! si 'm vol pagá 'l papé' el treball, tinta, sellos y carpetas; de vosté 's despedeix d' entre 'ls *poetas* el més dolent.

F. CARRERAS P.

II

Prima al revés es un arbre producte animal, *segona*; y es el *Tot* bonich poblet no molt lluny de Barcelona.

SISKET D. PAELA.

ANAGRAMA

Si *tot* bé—un *total*
una *tot*—fins un *ral*.

A. DOMNO.

TRENCA CLOSCAS

I. SALTÓ DOU
CARDONA

Formar ab aquestas lletras degudament combina-das lo titul de un popular drama castellá.

UN PARROQUIÁ DEL 5

GEROGLÍFICH

A.

A R I R E.

A R L A.

A

SALOYAM

Antoni López, editor, Rambla del Mitj, 20.

A. López Robert, impresor, Asalto, 63.—Barcelona

ANTONI LOPEZ, Editor, Rambla del Mitj, número 20, Llibreria Espanyola, Barcelona. Correu: Apartat número 25

¡Nueva! ¡Acaba de salir! ¡Novedad!

COLECCION DIAMANTE (Edición López)

VERSOS Y PROSA

DEL MALOGRADO

Joaquín M.ª Bartrina

Tomo 72 de la

popularísima

COLECCIÓN DIAMANTE

Precio 2 reales.

Nova

EL JARDÍ ABANDONAT

PER Santiago Rusinyol

Preu: 3 pessetas.

Novedad

LA CASA DE PLACER

POR GUY DE MAUPASSANT

Precio 2 pesetas.

Nueva

EL CANGIONERO DE

GIL PARRADO

Un tomo 8.º Ptas. 2.

OBRAS DEL POPULAR ESCRITOR FESTIU C. GUMÀ

	PTAS.
Fruyta del temps. —Colecció de poesias formant quatre tomets titolats: <i>Fruyta amarga, Fruyta verda, Fruyta agre-dolsa y Fruyta madura</i> , Segona edició, ilustrada. Cada tomet 0'50 de pesseta, tots junts.	2'00
L' amor, lo matrimoni y 'l divorci. 4. ^a ed., ilustrada	0'50
Del bressol al cementiri. —6. ^a edició, ilustrada.	0'50
Buscant la felicitat. —3. ^a edició, ilustrada.	0'50
Petons y pessichs. —3. ^a edició, ilustrada.	0'50
Barcelona en camisa. —3. ^a edició, ab dibuixos.	0'50
Lo deù del sigle. —2. ^a edició, ilustrada.	0'50
¿Home ó dona? —3. ^a edició, ilustrada.	0'50
La dona nua (<i>¡Moralment!</i>)—3. ^a ed., ab dibuixos.	0'50
Tipos y topos (<i>Colecció de retratos</i>).—2. ^a edició, ilustrada.	0'50
¡Guerra al cólera! <i>Instruccions per combátre</i> .—2. ^a edició.	0'25
Cla y catalá. <i>Llissóns de gramática parda</i> .—Segona edició, ilustrada.	0'50
Don Quijote de Valcarca. —Viatje extraordinari.	0'50
¡Ecce-Homo! Monólech en un acte y en vers.—6. ^a ed.	0'50
Mil y un pensaments. —Colecció de máximas y sentencias.—Un tomo de unas 100 páginas.	1'00
Lo Rosari de l' Aurora. —Album humorístich, ab caricaturas, 2. ^a edició.	0'50
Filomena. —Viatje de recreo al interior d' una dona.—2. ^a edició, ilustrada.	0'50
Lo cólera y la miseria, y una carta al Dr. Ferrán.	0'50
Sobre las donas. —Polémica entre C. Gumà y <i>Fantástich</i>	0'50
Gos y gat. —Juguet cómich en un acte y en vers. Segona edició.	1'00
Vuyts y nous. —Ab lo <i>retrato</i> del autor.	0'50
Un cap-mas. —Juguet cómich en un acte y en vers.	1'00
20 minuts de broma. —Un tomet que conté dos monólechs representables, titolats: <i>¡Tres micos!</i> y <i>Un cessant</i> 2. ^a edició ilustrada.	0'50
Lo pot de la confitura. —Colecció de poesias.	0'50
La Exposició Universal. —Humorada agre-dolsa, en vers, 2. ^a edició.	0'50
Cura de cristiá. —Juguet cómich en un acte y en vers. (En colaboració)	1'00
Guía cómica de la Exposició Universal. —Un tomo d'unas 100 págs., ab un plano y varios dibuixos.	1'00
L' amor es cego. —Juguet cómich en 1 acte y en vers	1'00
Cansóns de la fiamarada. —Un tomo de 128 páginas.	1'00
Una casa de dispesas. —Juguet cómich en un acte y en vers.	1'00
La primera nit. —(<i>Impresions de un nuvi</i>) 4. ^a edició, ilustrada.	0'50
Lo día que 'm vaig casar. —(<i>Impresions d' una nuvia</i>) 2. ^a edició, ilustrada.	0'50
Ensenyansa superior. —Juguet cómich, en un acte y en vers.	1'00
Drapets al sol. —Escándol humorístich ilustrat, 2. ^a edició.	0'50
Quinze días á la lluna. —Gatada en vers, ilustrada.	0'50
Ni la teva ni la meva. —Comedia en tres actes y en vers.	2'00
Un viatge de nuvis. —Humorada en vers, ilustrada.—2. ^a edició.	0'50
¿Quina dona vol vosté? —Humorada en vers. 2. ^a edició, ilustrada.	0'50
Lo primer día. —Juguet cómich lírich, en un acte y en vers.	1'00
Art de festejar. —Catecisme amorós, en vers, ilustrat per M. Moliné, 2. ^a edició.	0'50
Guía del Conquistador. —2. ^a part del <i>Art de festejar</i> , ilustrat per M. Moliné.	0'50
¿Colón ó Carnestoltas? —Ensarronada cómica municipal, ilustració de M. Moliné	0'50
¡Abaix lo existent! —Disbarat cómich en un acte, en vers.	1'00
Lo Marqués de Carquinyoli. —Juguet cómich en un acte.	1'00
Una aventura de amor. Ilustrada per M. Moliné.	0'50
Pelegrins á Roma —Viatje bufo trágich en vers, ilustrat, 2. ^a edició	0'50
¿Per qué no 's casan los homes? —Humorada en vers, ilustrada, 2. ^a edició.	0'50
¿Per qué no 's casan las donas? —Humorada en vers, ilustrada, 2. ^a edició.	0'50
Jesús María Joseph —Juguet cómich en un acte y en vers.	1'00
La salsa del amor. —2. ^a edició, ilustrada.	0'50
Lo mon per un forat. —Humorada en vers, ilustrada	0'50
¿Cóm se pesca un marit? —Humorada en vers, ilustrada.	0'50
De la Rambla á la manigua. —Aventuras d' un reservista, ilustradas, 2. ^a ed.	0'50
Blanchs y negres, ó la qüestió de Cuba, ilustrada	0'50
Un casament á proba. —Humorada en vers, ilustrada, 2. ^a edició	0'50
La senyora de tothom. —Humorada en vers, 2. ^a ed.	0'50
Lo libre de las cent veritats. —Edició ilustrada.	0'50

QUATRE GOTAS

—Psé!... Pera tenir ocasió d' ensenyar el peuhet, ja n' hi ha prou.